

Popis 2010

I. Uvod

To je četrti javni popis, ki ga je pripravil Evropski nadzornik za varstvo podatkov (ENVP) kot svetovalec glede zakonodajnih predlogov EU in pripadajočih dokumentov. Zaradi objave delovnega programa Komisije za leto 2010 in Akcijskega načrta izvajanja stockholmskega programa marca oziroma aprila je objavljen pozneje kot običajno, in sicer junija namesto decembra. Na voljo je na spletni strani ENVP: www.edps.europa.eu.

Popis je del letnega delovnega cikla ENVP, ki enkrat na leto v letnem poročilu poroča o svojih dejavnostih v preteklem letu. Poleg tega objavi popis svojih namer na področju svetovanja v naslednjem letu.

Ozadje tega popisa je navedeno v strateškem dokumentu z dne 18. marca 2005 z naslovom „Evropski nadzornik za varstvo podatkov kot svetovalec institucijam Skupnosti glede zakonodajnih predlogov in pripadajočih dokumentov“¹. ENVP je v njem določil svojo politiko na področju svetovanja glede zakonodajnih predlogov, ene od njegovih glavnih nalog v skladu s členom 28(2) in členom 41 Uredbe (ES) št. 45/2001. Njegova delovna metoda je opisana v poglavju 5 strateškega dokumenta. Njena pomembna dela sta izbor in načrtovanje (vključno z njunimi rednimi pregledi in načrtovanjem), ki sta pogoj za učinkovito svetovanje.

Kot običajno so glavni viri letošnjega popisa zakonodajni in delovni program Komisije za leto 2010 ter več dokumentov Komisije o načrtovanju, pa tudi prej omenjeni akcijski načrt o stockholmskem programu. Popis je pripravilo osebje ENVP, med postopkom priprave pa so imele možnost k njemu prispevati tudi zainteresirane strani znotraj Komisije, katerih prispevek je zelo dobrodošel.

Popis sestavljata dva dokumenta:

- ta uvodni del, ki vključuje kratko analizo okvira in prednostne naloge ENVP v letu 2010;
- priloga zadevnih predlogov Komisije in drugih nedavno sprejetih ali načrtovanih dokumentov, ki jih mora obravnavati ENVP.

Priloga je bila prvič objavljena decembra 2006, od takrat pa se posodobi trikrat na leto.

¹ Na voljo na spletni strani ENVP v zavihku „The EDPS“ >> „Publications“ >> „Papers“.

Ko ENVP da mnenje o nekem dokumentu (ali se drugače javno odzove nanj), se ta običajno črta iz priloge. Treba pa je poudariti, da se sodelovanje ENVP v zakonodajnem postopku po izdaji njegovega mnenja ne konča. V izjemnih primerih se lahko zadeva znova pojavi v prilogi, če ENVP izda drugo mnenje. Mnenja ENVP so na voljo tudi na njegovi spletni strani².

II. Kratka analiza okvira

Pravni okvir EU se je v primerjavi s prejšnjim letom bistveno spremenil. Ko je 1. decembra 2009 začela veljati Lizbonska pogodba, je bilo politično področje sodelovanja na področju policijskih in pravosodnih zadev preneseno na nekdanji steber Skupnosti. Posledično imata zdaj pristojnosti na tem področju Evropski parlament in Evropsko sodišče (v nekaterih primerih jih bosta dobila po prehodnem obdobju).

Nov pravni okvir po Lizbonski pogodbi vpliva tudi na dejavnosti ENVP. V vlogi, ki jo ima kot zakonodajni svetovalec, je potrjena sedanja praksa, v skladu s katero ENVP zakonodajalcu na vseh političnih področjih EU svetuje glede zakonodajnih dejavnosti, pomembnih z vidika varstva podatkov. Manj jasen pa je obseg pristojnosti, ki jih ima kot svetovalec. Da bi preprečili kakršno koli pravno praznino pri varovanju osebnih podatkov državljanov, je treba pristojnosti ENVP pojasniti čim prej v letu 2010.

a) K novemu pravnemu okviru za varstvo podatkov

Pravica do varstva podatkov je bila v Lizbonski pogodbi poudarjena in še okrepljena. Določena je v členu 8 Listine EU o temeljnih pravicah, ki ima zdaj enako pravno vrednost kot Pogodbe. Določena je tudi v členu 16 PDEU, ki je zdaj enotna pravna podlaga za sprejemanje zakonodaje o varstvu podatkov. Ta nova pravna podlaga je pomembno spodbudila razpravo o pregledu pravil EU o varstvu podatkov. Javno posvetovanje o izboljšanju pravil o varstvu podatkov je potekalo v drugi polovici leta 2009, predlog za nov pravni okvir pa se pričakuje pred koncem leta 2010. Predlagane so bile številne izboljšave sedanjega okvira, kot so uvedba obveznosti obveščanja o kršitvah varnosti, krepitev vloge posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, ter uvedba načel „odgovornosti“ in „vgrajene zasebnosti“. Pomembno sporočilo o neodvisnosti nacionalnih organov za varstvo podatkov je dalo tudi Evropsko sodišče v sodbi z dne 9. marca 2010. ENVP spodbuja idejo o krepitvi sedanjih pravil o varstvu podatkov in podpira vključitev novega zakonodajnega besedila s področja policijskega in pravosodnega sodelovanja (ki se trenutno obravnava v ločenem okvirnem sklepu 2008/977/PNZ). Nov zakonski okvir o varstvu podatkov je ena od glavnih prednostnih nalog ENVP v letu 2010.

b) Nadaljnji razvoj območja svobode, varnosti in pravice

Decembra 2009 je bil sprejet stockholmski program, ki je naslednik haaškega programa in določa prednostne naloge za razvoj evropskega območja svobode,

² V zavihku „Consultation“ >> „Opinions“.

varnosti in pravice za naslednjih pet let. V stockholmskem programu je poudarjena potreba po varstvu osebnih podatkov v svetovni družbi, za katero so značilne izjemno hitre tehnološke spremembe in brezmejna izmenjava informacij. Opozorjeno je tudi na potrebo po izmenjavi podatkov za varnost Evrope, poleg tega pa je uveden razvoj strategije o notranji varnosti. Sporočilo o zadnji temi naj bi bilo pripravljeno oktobra 2010. Evropski zakonodajalec mora pri razvoju območja svobode, varnosti in pravice nenehno iskati pravo razmerje med varnostjo in prostim gibanjem državljanov na eni strani ter varstvom njihove zasebnosti in osebnih podatkov na drugi strani. Samoumevno je, da bo ENVP strogo upošteval vse postopke, ki so v zvezi s tem napovedani v stockholmskem akcijskem programu. ENVP želi omeniti zlasti vzpostavitev vstopnega/izstopnega sistema in programa za registrirane potnike, predvideno direktivo o uporabi evidence imen potnikov za namene kazenskega pregona, možnost elektronskega sistema EU za odobritev potovanja in uporabo naprav za skeniranje telesa na letališčih. Nekatere od teh pobud so načrtovane za začetek leta 2011, a so kljub temu vključene v popis ENVP za leto 2010, ker se bo razprava o njih začela letos in ker imajo pomembne posledice za varstvo podatkov. ENVP bo tudi analiziral sporočilo o politiki in instrumentih za okrepljeno varnost omrežij in informacij, ki se pričakuje junija 2010. Tesno bo spremljal tudi naznanjeni pregled Direktive o hrambi podatkov in videl, ali je treba temeljito proučiti potrebo po taki direktivi in sorazmernost takega ukrepa.

c) Mednarodno sodelovanje in prenos podatkov

Tako v delovnem programu Komisije kot v Akcijskem načrtu izvajanja stockholmskega programa je poudarjen nadaljnji razvoj zunanje agende EU. Na območju svobode, varnosti in pravice sta notranja in zunanja politika neločljivo povezani. Mednarodno sodelovanje v zvezi z varnostjo in kazenskim pregonom je še vedno ena najpomembnejših tem na svetovnem dnevnem redu. EU in ZDA bodo razpravljale o splošnem sporazumu o izmenjavi podatkov za namene kazenskega pregona in konkretnem sporazumu o izmenjavi finančnih podatkov. Kadar bo mogoče, bo ENVP tesno spremljal ta pogajanja. V tem pogledu je nova pristojnost Evropskega parlamenta na področju zunanjih odnosov EU, ki jo je dobil po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe, zelo pomembna. ENVP bo spremljal in komentiral tudi druge mednarodne sporazume, ki se pripravljajo in so pomembni z vidika varstva podatkov, na primer trgovinski sporazum proti ponarejanju in več sporazumov o izmenjavi evidenc imen potnikov.

d) Tehnološki razvoj: Evropska digitalna agenda

Komisija je marca 2010 objavila pobudo „Evropa 2020 – strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“. Pobuda, ki je odziv na finančno in gospodarsko krizo zadnjih let, določa cilje za nadaljnjo rast evropskega gospodarstva. Ena od strateških pobud iz sporočila Evropa 2020 je Evropska digitalna agenda, ki je podrobneje pojasnjena v delovnem programu Komisije za leto 2010. V digitalni agendi so določene prednostne naloge za hitrejšo vzpostavitev hitrega interneta in izkoriščanje možnosti digitalnih tehnologij v gospodinjstvih in podjetjih. Številne napovedane pobude v zvezi z digitalno agendo so pomembne z vidika varstva podatkov, na primer okvir za elektronsko identifikacijo (eID) in avtentifikacijo ter okvir za interoperabilnost za vseevropske storitve e-vlade. ENVP bo v zvezi z

digitalno agendo proučil sporočilo o zasebnosti in zaupanju v vseobsegajoči informacijski družbi. Spremljal bo tudi predloge, v katerih se predvideva uvedba novih tehnologij na področjih, kot sta cestni promet (sveženj o e-mobilnosti) in energetika (uporaba pametnih omrežij).

III. Prednostne naloge ENVP v letu 2010

Politika ENVP kot svetovalca glede zakonodaje EU in povezanih dokumentov se ne bo spremenila. Bistvena je skladnost rezultatov, pri čemer si ENVP prizadeva za ustrezno razmerje med varstvom podatkov in drugimi (javnimi) interesi. Tako kot v prejšnjih letih namerava podati svoje mnenje o vseh zakonodajnih predlogih, ki imajo velik vpliv na varstvo podatkov. Glavne teme za komentarje ENVP so:

- a. k novemu pravnemu okviru za varstvo podatkov:
 - pregled pravnega okvira EU za varstvo podatkov;
 - nadaljnja opredelitev pojmov „nadzornik“ in „obdelovalec“, pojasnitev pojma „odgovornost“ ter vprašanje uporabne zakonodaje in pristojnosti (tudi z nacionalnimi organi za varstvo podatkov v okviru delovne skupine iz člena 29);
- b. nadaljnji razvoj območja svobode, varnosti in pravice:
 - strategija o notranji varnosti;
 - uporaba naprav za skeniranje telesa na letališčih;
 - evidence EU o imenih potnikov;
 - sporočilo o politiki in instrumentih za okrepljeno varnost omrežij in informacij;
 - sprememba uredbe o ustanovitvi agencije Frontex;
 - ocena Direktive o hrampi podatkov;
 - upravljanje meja in vstopno/izstopni sistem;
 - program za registrirane potnike;
 - elektronski sistem EU za odobritev potovanja;
 - dejavnosti v zvezi z e-pravosodjem in enotnim pravosodnim območjem;
- c. mednarodno sodelovanje in prenos podatkov:
 - sporazum med EU in ZDA o izmenjavi osebnih podatkov za namene kazenskega pregona;
 - sporazum med EU in ZDA o posredovanju podatkov o finančnih transakcijah za boj proti terorizmu;
 - sporazumi o evidencah imen potnikov z ZDA, Kanado in Avstralijo;
 - trgovinski sporazum proti ponarejanju;
- d. tehnološki razvoj: digitalna agenda:
 - direktiva o elektronskem podpisu;
 - okvir za interoperabilnost za vseevropske storitve e-vlade;
 - sveženj o e-mobilnosti;
 - regulativni okvir o pametnih omrežjih;
 - sporočilo o zasebnosti in zaupanju v vseobsegajoči informacijski družbi.

V Bruslju, junija 2010